

Deloitte/SEB CFO Survey

Avvaktande läge
inför uppenbara
lätnader

Resultat höst 2024

Innehåll

- 4 Sammanfattning
- 5 Executive summary
- 6 Makroperspektiv
- 8 Affärsmöjligheter och finansiella utsikter
- 10 Prioriteringar och utmaningar
- 12 Finansiering och risk
- 14 Strategiska möjligheter
- 18 Hot Topic
- 20 Intervju
- 21 Kontakt

Om undersökningen

Deloitte/SEB CFO Survey genomfördes under september 2024 och bygger på ett antal frågor som presenterats för och besvarats av utvalda deltagare via ett webbaserat formulär. De CFO:er (Chief Financial Officer), i texten även benämnda *finanschefer*, som deltagit i undersökningen representerar ett urval av svenska företag. Den breda basen av svar från ledare inom olika branscher och företag gör att vi anser de trender och slutsatser som framkommer i undersökningen vara representativa för svenska finanschefer generellt.

Om dataunderlaget

I undersökningen refererar vi ibland till "nettobalansindex" (förkortat NB). Detta beräknas genom att subtrahera den procent svarande som lämnat ett negativt svar från den procent svarande som lämnat ett positivt svar. De som varken är positiva eller negativa bedöms som neutrala. På grund av avrundning kan inte alla procenttal i graferna summeras till 100. I undersökningen har deltagarna fått definiera den bransch de verkar inom, i rapporten aggregerat enligt följande alternativ: 1. Finansiella tjänster, 2. Konsumentprodukter, 3. Bioteknik och sjukvård, 4. Teknik, media och telekom, 5. Energi, el och gruvor, 6. Verkstad, 7. Bygg, 8. Tjänster till företag, 9. Offentlig sektor, 10. Annan. Ovan nämnda branscher är de som används i analysen. Deltagarna har även fått definiera företagsstorlek utifrån följande alternativ: 1. Mindre företag (mindre än 100 miljoner €), 2. Medelstora företag (mellan 100 och 999 miljoner €), 5. De allra största företagen (1 miljard € och mer).

Webbplats

Besök cfosurvey.se för mer information.

Vårt tack

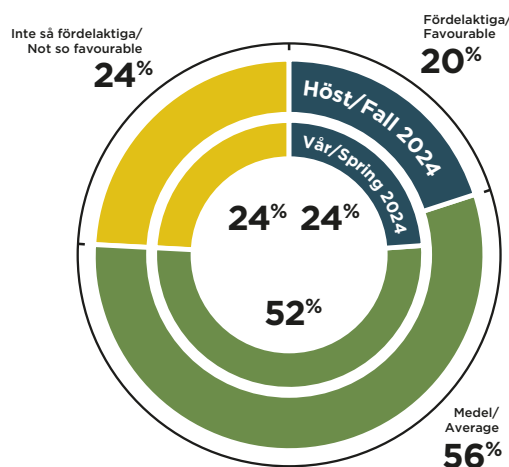
Ett stort tack till alla deltagande finanschefer som investerat tid och delat med sig av värdefulla insikter och därmed bidragit till denna viktiga rapport.

Sammanfattning

I höstens undersökning uppvisar finanscheferna en avvaktande men försiktigt optimistisk syn. Räntesänkningar och förbättrade ekonomiska förutsättningar i Sverige, tack vare bland annat hög räntekänslighet och expansiv finanspolitik, skapar en positiv grund för tillväxt. Trots dessa framsteg kvarstår betydande osäkerheter, där geopolitiska risker, den kinesiska ekonomins svaghet och det amerikanska presidentvalet fortsätter att påverka finanschefernas syn på framtiden.

Den globala tillväxten väntas förbättras under 2025, med särskilt starka förutsättningar för Sverige och andra räntekänsliga ekonomier. Räntesänkningar från Federal Reserve (Fed), Europeiska centralbanken (ECB) och Riksbanken väntas accelerera konsumtionen och bidra till en återhämtning. Även om förväntningarna på en förbättrad tillväxt är höga kvarstår orosmoln för finanscheferna att ta i beaktning.

Affärsmöjligheter

Affärsmöjligheterna har försämrats något jämfört med vårens undersökning, särskilt för företag inom branscherna bygg och konsumentprodukter, där efterfrågan fortsatt är svag. Finanschefer bedömer dock affärsmiljön som varken särskilt positiv eller negativ, många följer däremot aktivt utvecklingen framåt. De finansiella utsikterna visar också en marginell försämring, men liksom affärsmöjligheterna ses läget som stabilt och påverkas främst av företagsspecifika faktorer snarare än branschtrender.

Kostnadsreducering är finanschefernas högsta prioritet, och dess betydelse har ökat sedan i våras. Även organisk tillväxt och kassaflödesförbättringar är fortsatt viktiga, men fokus har skiftat mer mot kostnadskontroll. Största riskerna uppfattas vara ekonomisk tillväxt, pressade

marginaler och svag inhemsk efterfrågan, vilket återspeglar den försiktiga hållning finanscheferna återger.

Utlåningsviljan från finansiella institut har minskat något och ligger under genomsnittet uppmätt i tidigare undersökningar. Trots att sannolikheten för obestånd har förbättrats något, ligger nivån fortfarande högre än normalt. Finanscheferna uttrycker behov av ytterligare tecken på att en ekonomisk vändning verkligen sker innan de ser mer positivt på risk- och finansieringsläget. Utlåningsviljan varierar mellan branscher, med bioteknik och sjukvård som möter bättre villkor, medan konsumentprodukter och energi, el och gruvor ser en mer negativ utveckling.

Investeringar i Sverige fortsätter att vara högprioriterade för finanschefer, där 40 procent planerar att använda överskottslikviditet för inhemska investeringar. Återbetalning av skulder är en annan viktig strategi, särskilt inom energi, el och gruvor. Trots en försiktig hållning visar undersökningen att en majoritet av finanscheferna förväntar sig ökade intäkter under de kommande 12 månaderna. Detta återspeglar en tro på att de makroekonomiska förhållandena kommer att förbättras.

Med avtagande inflation och stabilisering av råvaru- och fraktkostnader, anpassar företag sina prissättningsstrategier med fokus på att öka försäljningsvolymerna snarare än marginalerna. Särskilt inom konsumentprodukter, där marginalerna generellt är låga och priskänsligheten stor, förväntas prisjusteringarna vara försiktiga. För byggbranschen, som står inför fortsatt motvind, blir det svårare att föra vidare ökade kostnader till slutkund, vilket kan påverka prissättningen framöver.

Sammanfattningsvis speglar enkäten en försiktig optimism bland finanschefer inför det kommande året. Med fortsatt fokus på kostnadskontroll och återhållsamhet finns även förhoppningar om en förbättrad makroekonomisk miljö som möjliggör tillväxt.

Robert Bergström

Partner, Technology & Transformation, Deloitte
rbergstrom@deloitte.se

Karl Steiner

Head of Analysis, Strategy & Economic Research, SEB
karl.steiner@seb.se

Marcus Widén

Economist, Strategy & Economic Research, SEB
marcus.widen@seb.se

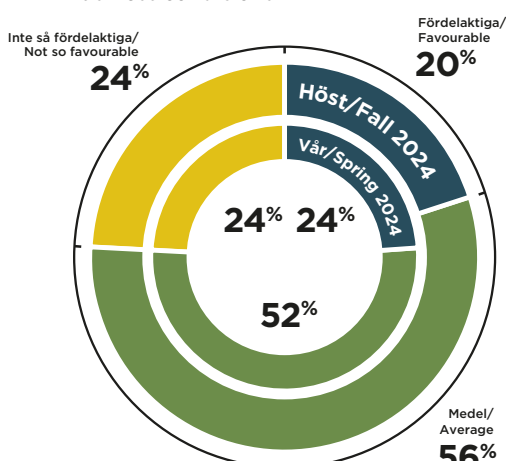
Executive summary

In this autumn's survey, CFOs show a cautious but carefully optimistic outlook. Interest rate cuts and improved economic conditions in Sweden, particularly due to high interest rate sensitivity and expansionary fiscal policies, provide a positive foundation for growth. Despite these advancements, significant uncertainties remain, with geopolitical risks, the weakness of the Chinese economy, and the US presidential election continuing to influence CFOs' perspectives on the future.

Global growth is expected to improve in 2025, with particularly strong prospects for Sweden and other interest-sensitive economies. Interest rate cuts from the Federal Reserve (Fed), the European Central Bank (ECB) and the Swedish Central Bank are expected to accelerate consumption and contribute to a recovery. Although expectations for improved growth are high, there are still concerns for CFOs to consider.

Business conditions

Business opportunities have deteriorated slightly since the spring survey, particularly for companies in the construction and consumer goods industries, where demand remains weak. However, CFOs assess the business environment as neither particularly positive or negative, with many actively monitoring developments moving forward. Financial prospects have also worsened slightly, but like business opportunities, the situation is seen as stable, being primarily influenced by company-specific factors rather than industry-wide trends.

Cost reduction is the top priority for CFOs, and its importance has increased since the spring. Organic growth and cash flow improvements remain important, but the focus has shifted more toward cost control. The biggest perceived risks are economic growth, squeezed margins, and weak domestic demand, reflecting the cautious stance CFOs are conveying.

The willingness of financial institutions to lend has slightly decreased and remains below the average recorded in previous surveys. Although the likelihood of insolvency has improved somewhat, it remains higher than normal. CFOs express the need for further signs of an economic turnaround before becoming more positive about the risk and financing outlook. Lending conditions vary between industries, with life sciences and healthcare facing more favorable conditions, while consumer goods and energy, utilities and mining experience a more negative trend.

Investments in Sweden continue to be a high priority for CFOs, with 40 percent planning to use excess liquidity for domestic investments. Paying off debt is another key strategy,

particularly in the energy, utilities, and mining industries. Despite a cautious approach, the survey shows that most CFOs expect increased revenues over the next 12 months, reflecting a belief that macroeconomic conditions will improve.

With declining inflation and stabilization of raw material and freight costs, companies are adjusting their pricing strategies, focusing on increasing sales volumes rather than margins. Particularly in the consumer goods industry, where margins are generally low and price sensitivity is high, price adjustments are expected to be cautious. For the construction industry, which continues to face headwinds, it is becoming more challenging to pass increased costs on to end customers, which could impact pricing moving forward.

In summary, the survey reflects cautious optimism among CFOs for the coming year. With a continued focus on cost control and restraint, there are also hopes for an improved macroeconomic environment that will enable growth.

Robert Bergström

Partner, Technology & Transformation, Deloitte
rbergstrom@deloitte.se

Karl Steiner

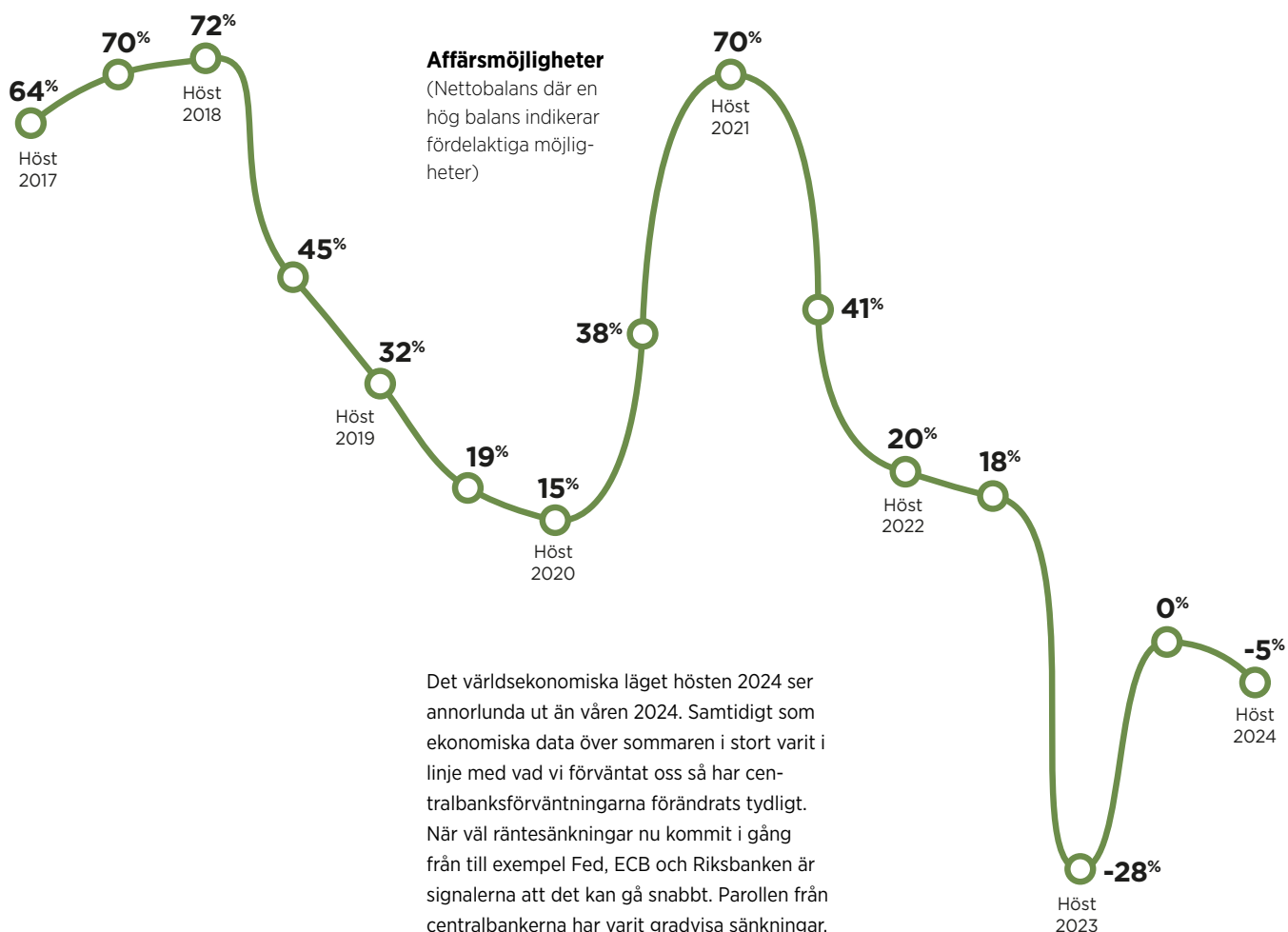
Head of Analysis, Strategy & Economic Research, SEB
karl.steiner@seb.se

Marcus Widén

Economist, Strategy & Economic Research, SEB
marcus.widen@seb.se

Makroperspektiv

I takt med att inflationen växlat ner har fokus under sommaren och hösten svängt mot effekterna av räntesänkningarna för hushåll, företag och tillväxtutsikter. Förutsättningarna för den ekonomiska utvecklingen 2025 ser god ut; USA bromsar in men måttligt, euroområdet växlar upp även om utmaningarna för Tyskland är stora och svensk ekonomi gynnas av hög räntekänslighet och expansiv finanspolitik. Det amerikanska presidentvalet utgör ett stort frågetecken, där handelspolitiken kan stå inför stora förändringar, och konflikter i bland annat Mellanöstern innebär en ständig osäkerhet för transporter och energipris.

Det världsekonomiska läget hösten 2024 ser annorlunda ut än våren 2024. Samtidigt som ekonomiska data över sommaren i stort varit i linje med vad vi förväntat oss så har centralbanksförväntningarna förändrats tydligt. När väl räntesänkningar nu kommit i gång från till exempel Fed, ECB och Riksbanken är signalerna att det kan gå snabbt. Parollen från centralbankerna har varit gradvisa sänkningar, men i begreppet gradvis ligger nu en snabbare räntesänkingsplan än tidigare.

Från ett realekonomiskt perspektiv är grundsynen att amerikansk ekonomi går från ett starkt läge till att ekonomisk aktivitet saktar in utan alltför mycket dramatik och utan alltför stora effekter på den så viktiga arbetsmarknaden. Fed har under sommar och tidig höst successivt flyttat fokus från en inflationsdynamik som tydligt förbättras till att ta mer hänsyn till att arbetsmarknaden svalnar av på ett kontrollerat sätt.

Europeiska ekonomier startar i stället i ett svagt läge efter flera år där tillväxten har stått och stampat under lång tid. Att ifrån det läget påbörja en tydligare återhämtning är normalt, men med rejält förhöjda prisnivåer och räntor som fortfarande kommer att vara högre än tiden innan inflationschocken gör att återhämtningen blir mer utdragen. Det gäller framför allt ekonomierna inom euroområdet

där även mer strukturella faktorer håller emot en snabbare återhämtning. Särskilt kvarstår Tyskland som det stora sänket för regionen. De nordiska länderna, som under ränteuppgången utvecklats sämre än i övriga Europa blir omslaget ganska kraftigt där hög räntekänslighet som hållit tillbaka tillväxten nu snabbt vänder till en mer gynnsam medvind.

För svenskt vidkommande blir tillväxtomslaget än mer tydligt. Det är en samlad effekt där konsumtionen varit svag i flera år men ekonomin nu får dubbelt stöd av räntesänkningar, där Riksbanken gått före både Fed och ECB, men nu även regeringen går in med expansiv finanspolitik, bland annat genom skattesänkningar.

Förväntningarna på centralbankssänkningar har tidigare lagts jämfört med innan sommaren och räntesänkningarna ser nu ut att komma vid varje räntemöte. Räntenivåerna ser ut att nästan halveras till nästa sommar jämfört med

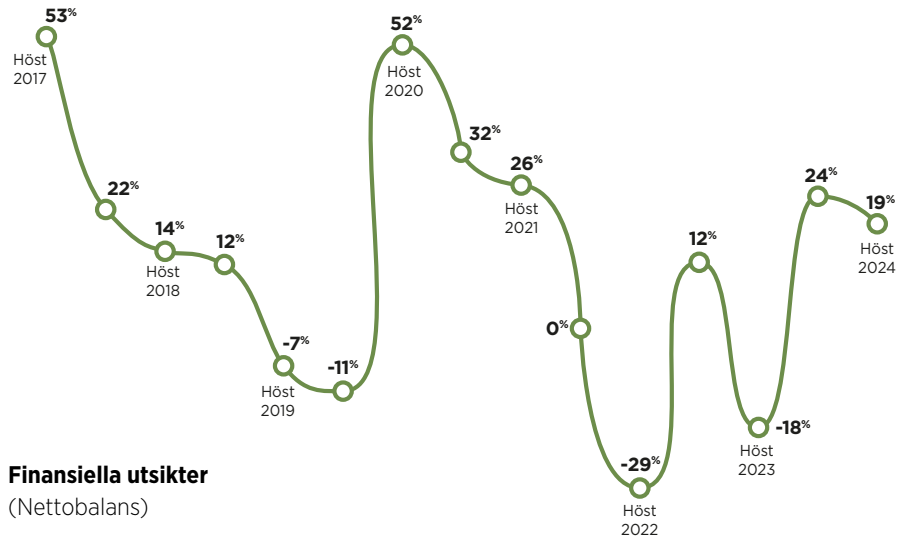
toppen. Förutsättningarna för en snabbare konsumtionstillväxt kommer därför vara goda. Men det är just nu bara ändrade förutsättningar och lite syns hittills i faktisk statistik, vilket delvis kan vara en orsak till att resultaten i höstens Deloitte/SEB CFO Survey överlag får tecknas som avvaktande.

Vid sidan av kvarvarande geopolitiska risker utgör en svag kinesisk ekonomi ett frågetecken för global efterfrågan och tillväxt. Även presidentvalet i USA får ses som en bidragande faktor till att företag har en avvaktande hållning eftersom handelspolitiken kan påverkas av utfallet; både vad gäller vem som blir president, men också vilket parti eller vilka partier som får majoritet i kongressens båda kammare. Till det kommer det uppskruvade geopolitiska konfliktläget, bland annat med kriget mellan Ryssland och Ukraina samt utvecklingen i Mellanöstern, vilket väcker en oro kring energiprisutvecklingen framåt.

Affärsmöjligheter och finansiella utsikter

- Indikatorn för affärsmöjligheter backar något från noll till -5 procent jämfört med våren 2024.
- Flest svarsalternativ (56 procent) ser läget som genomsnittligt, en fjärdedel ser läget som ogynnsamt, något fler än gynnsamt.
- Konsument- och byggföretag är fortfarande de branscher vars svarsfördelning lutar mest åt det svagare hållet.

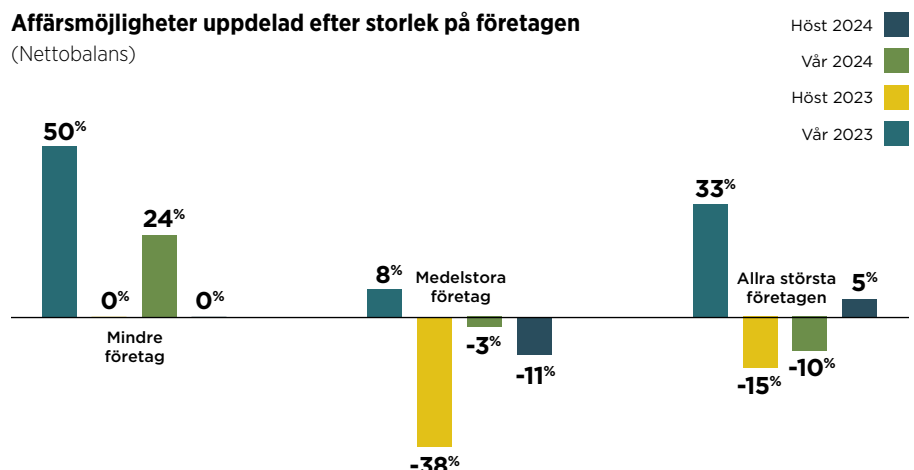
Finansiella utsikter (Nettobalans)

Indikatorn för affärsmöjligheter de kommande sex månaderna backar i höstens undersökning och indikerar att läget blivit något sämre än i våras. Men det är antagligen inte hela bilden. Att indikatorn minskat beror på att ett fåtal nu ser läget mer som genomsnittligt snarare än gynnsamt och en majoritet av företagen därmed ser läget som genomsnittligt, det vill säga varken bra eller dåligt. Förändringarna är så pass små att man egentligen ska se det som samma värde. Läget ses som genomsnittligt, men de branscher vars kunder är kopplade till konsumenter eller byggbransch har svarsalternativ som lutar mer åt att läget beskrivs som något ogynnsamt. De snabba och stora förändringar vi nu ser i makromiljön kommer på sikt att gynna de här branscherna, men det är alltför tidigt att se den positiva utvecklingen. I likhet med vårens undersökning är spridningen för verkstad och professionella tjänster mer spridd. Vi gör tolkningen att affärsutsikterna

delvis bestäms mer av företagsspecifika förutsättningar än branschspecifika för de här förhållandevis heterogena branscherna.

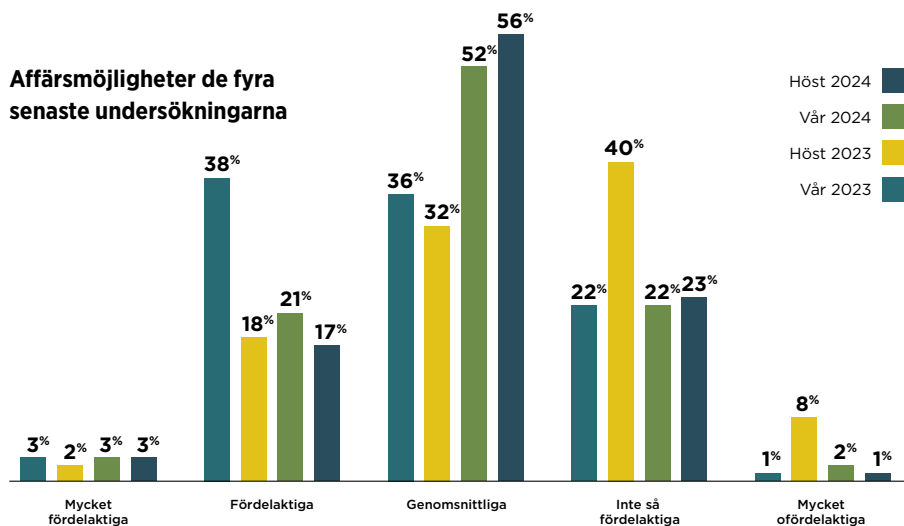
Även de finansiella utsikterna har backat något jämfört med för tre månader sedan, men även om de fortfarande ligger under genomsnittet sedan undersökningen startade ger den inte samma svaga intryck som frågan om affärsmöjligheter. I likhet med den tidigare frågan styrs förändringen av att en mindre andel företag skiftat bedömning, från gynnsamt till genomsnittligt. Det är också här en majoritet (50 procent) som ser läget som genomsnittligt. Att nettotalen minskar något i jämförelse med i våras ska nog främst ses som den stora förbättring som skedde mellan våren 2023 och hösten 2023. Vi drar snarlika slutsatser som i våras, det vill säga att läget nog ändå får ses som hyfsat och att indikatorerna eventuellt ger en något negativ bild.

Affärsmöjligheter uppdelad efter storlek på företagen (Nettobalans)

Affärsmöjligheter de fyra senaste undersökningarna

Även om makrobilden är på väg att svänga om i en mer positiv riktning för många företag, så kan det vara så att en förändring slår igenom mer gradvis. Vi tycker därför att det vore rimligt att framtidsutsikterna inför nästa undersökning till våren 2025 blir betydligt mer positiv.

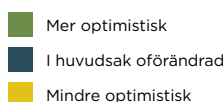
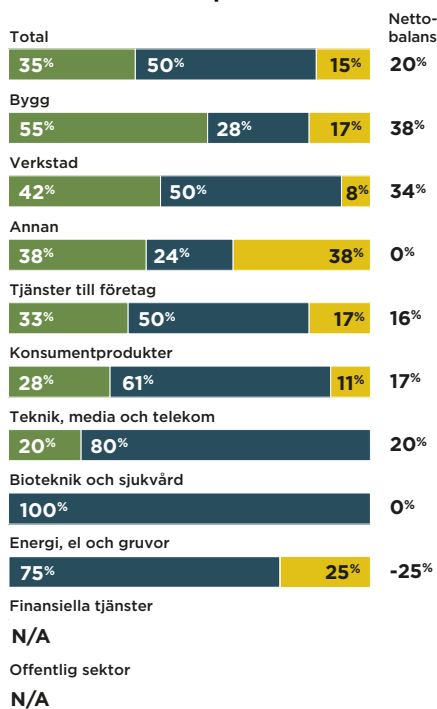
Affärsmöjligheter under de närmaste sex månaderna

- Nettotalet för affärsmöjligheter om sex månader går ner med 5 procent och landar på -5 procent, att jämföra med genomsnittet av undersökningen sedan 2013 på 28 procent.
- En majoritet av svarsalternativen (56 procent från 52 procent i våras) anger läget som genomsnittligt. 20 respektive 24 procent ser läget som gynnsamt respektive ogynnsamt.
- Av de större branscherna är det främst företag som möter konsumenter som ser läget som mindre gynnsamt. Spridningen är också något större för konsumentbranscher att jämföra med verkstad och bygg.

Finansiella utsikter jämfört med för tre månader sedan

- Nettotalet för finansiella utsikter jämfört med för tre månader sedan går ner med 5 procent och når 19 procent att jämföra med undersökningens genomsnitt på 28 procent.
- En majoritet av företagen (50 procent från 45 procent i våras) ser läget som oförändrat medan 35 respektive 15 procent ser läget som gynnsamt respektive ogynnsamt.
- Av de större branscherna som inkluderar företag som möter konsumenter, bygg och verkstad är svärfördelningen mer positiv för bygg jämfört med de övriga två.

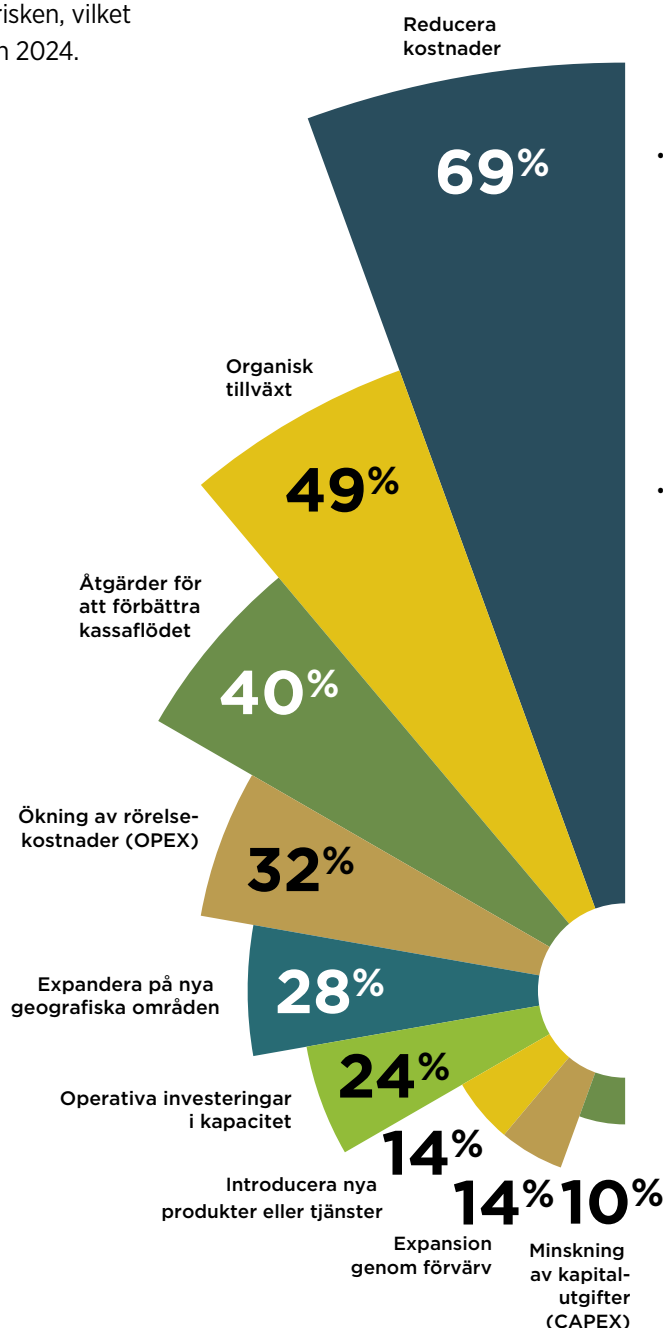
Finansiella utsikter per bransch

Prioriteringar och utmaningar

- Kostnadsreducering är finanschefernas främsta prioritering och har ökat ännu mer i prioritet sedan i våras.
- Expansion genom förvärv är det fokusområde som har minskat mest sedan i våras.
- Ekonomiska utsikter/tillväxt utgör den mest betydande risken, vilket ligger i linje med våren 2024.

Finanschefernas prioriteringar uppvisar likheter med vårens undersökning där kostnadsreducering, organisk tillväxt och åtgärder för att förbättra kassaflödet låg i topp. Kostnadsreducering har ökat med tolv procentenheter sedan vårens undersökning, vilket gör det till den prioritering som ökat mest. Ekonomisk tillväxt anses utgöra den mest betydande risken, följt av pressade marginaler och priser samt vikande inhemsk efterfrågan.

Vilka av följande affärsstrategier kommer sannolikt vara en prioritet för ditt företag under de närmaste 12 månaderna?

- Prioriteringsordningen i sin helhet visar många likheter med i våras vilket kan förklaras av fortsatt oro kring världsekonomin. Kostnadsreducering förblir den främsta prioriteringen – däremot har den ökat i betydelse sedan föregående undersökning. Organisk tillväxt och åtgärder för att förbättra kassaflödet är utöver kostnadsreducering de viktigaste prioriteringarna, vilket är i likhet med vårens undersökning.
- Utöver den ökade betydelsen av kostnadsreducering finns det några ytterligare skillnader sedan vårens undersökning. Operativa investeringar i kapacitet är det fokusområde som har ökat näst mest med åtta procentenheter och därmed fått högre prioritet. Vidare är finanschefernas syn på expansion genom förvärv det fokusområde som har minskat mest sedan i våras, med tio procentenheter.
- Synen på prioriteringar och utmaningar ser i stort sett likadan ut mellan företag, oavsett storlek. Emellertid anser finanschefer på små och medelstora företag att kostnadsreducering utgör högsta prioritet, medan stora företag prioriterar organisk tillväxt. En jämförelse mellan branscher visar också på likheter, med kostnadsreducering eller organisk tillväxt i topp. Undantagen finns inom bioteknik och sjukvård samt teknik, media och telekom, där expansion till nya geografiska områden rankas högst. Konsumentprodukter och bygg prioriterar förbättrat kassaflöde, medan energi, el och gruvor betonar sänkning av rörelsekostnader (OPEX) som främsta fokus.

Vilken av följande faktorer kommer sannolikt att utgöra en betydande risk för ditt företag under de närmaste 12 månaderna?

- Ekonomisk tillväxt kvarstår som den mest betydande risken enligt 45 procent av finanscheferna, vilket är en svag nedgång jämfört med våren 2024. Detta kan tolkas som ett tecken på att finanscheferna börjar se en något ljusare framtid, trots att den ekonomiska tillväxten fortfarande betraktas som en stor risk.
- Den näst största risken är pressade marginaler och priser, som har ökat från 36 till 38 procent jämfört med i våras. Detta tyder på en ökad oro för hårdare konkurrens på marknaden. Den inhemska efterfrågan anses nu utgöra tredje största risk enligt 37 procent, jämfört med 39 procent våren 2024.
- Finanscheferna uttrycker fortsatt oro över geopolitiska risker, med en faktor på 36 procent. Samtidigt har risken för cyberhot minskat från 22 till 18 procent. Bedömningen av risk för brist på kompetent personal ligger i linje med vårens 27 procent. Oro för ökade personalkostnader har stigit från 15 till 18 procent jämfört med i våras. Samtidigt uppger 18 procent att en förmodad minskning av utländsk efterfrågan utgör en risk framåt.
- Tidigare undersökningar har visat stor koppling till penningpolitik och räntor. Höstens enkät visar på en faktor om 13 procent, vilket är betydligt lägre än toppnoteringen på 22 procent hösten 2023. Liksom våren 2024

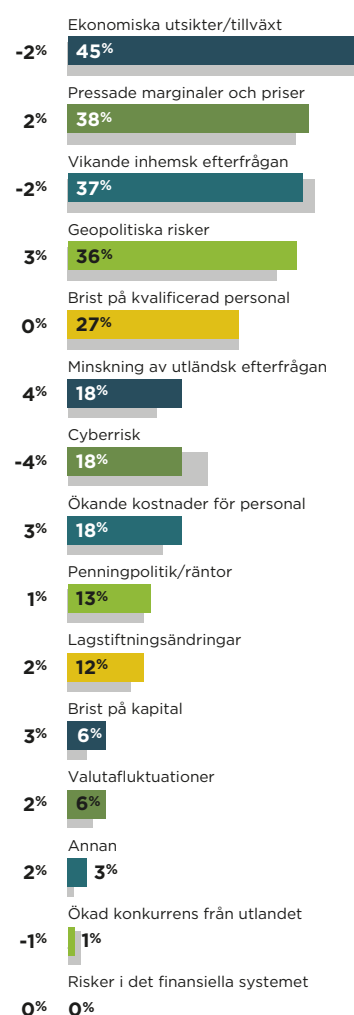
ligger valutafluktuationer på en låg nivå om 6 procent, medan risken för ökad konkurrens från utlandet bedöms till enbart 1 procent. Risken för brist på kapital har ökat från 3 till 6 procent. Finanschefernas förtroende för stabiliteten i Sverige återspeglas i att risker i det finansiella systemet bedöms till 0 procent.

- Inom bioteknik och sjukvård anser finanscheferna att den största risken är kopplad till geopolitik samt cyberrisk medan teknik, media och telekom anser att den största risken är kopplad till ekonomisk utsikt och utveckling. Finanschefer inom energi, el, och gruvor anser däremot att deras största risk är kopplad till press av priser och marginaler, medan tjänster till företag anser att brist på kompetent personal, brist på inhemska efterfrågan samt press på marginaler och priser utgör de största riskerna.
- Små företag anser att brist på kompetens utgör största risk, medan medelstora företag rankar ekonomisk tillväxt i topp. Finanschefer på de stora företagen är mest oroad över pressade priser och marginaler.

Storlek på företagen Främsta riskfaktorer

Mindre företag	Brist på kvalificerad personal
Medelstora företag	Ekonomiska utsikter
Allra största företagen	Pressade priser och marginaler

Riskfaktorer kommande 12 månader (Jämfört med våren 2024)

Finansiering och risk

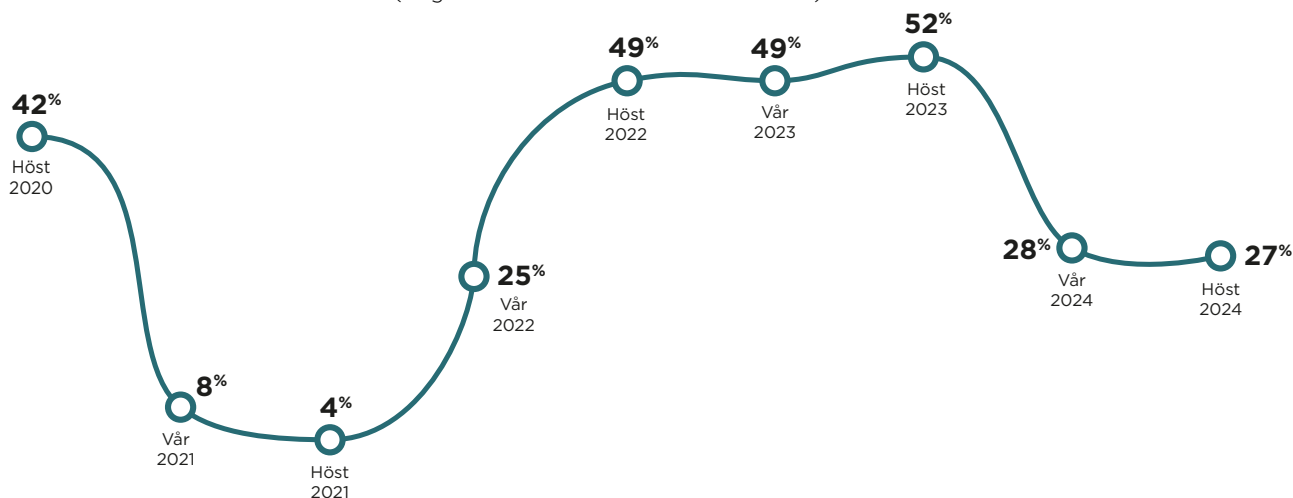
- Extern osäkerhet tämligen oförändrad vid sin normala nivå.
- Sannolikhet för obestånd minskar något för andra undersökningen i rad men ligger ändå på en betydligt högre nivå än normalt.
- Utlåningsvilja från finansiella institut har vänt och minskat något. Därmed är den kvar på en något sämre nivå än generellt.

Vändningen kom i våras men höstens undersökning visar inte på en tydlig fortsättning. Vad gäller frågorna om finansiering och risk så visar två på en fortsatt positiv utveckling, om än marginellt, medan en faller tillbaka något från vårens undersökning.

Extern osäkerhet fortsätter att falla och är nu i princip tillbaka på sin normala nivå. Sannolikheten för obestånd hos motparter fortsätter också att minska men förändringen är tämligen marginell och nivån är fortsatt rejält högre än normalt. Den upplevda utlåningsviljan från finansiella institut faller dock tillbaka och är även den på en sämre nivå än generellt. Återhämtningen är därmed trög vilket vi också ser i ekonomiska data även om det finns förhoppningar om att det är på väg att vända. Tydligen behöver företagen mer bekräftelse på att vändningen verkligen sker innan de blir mer positiva vad gäller risk och finansiering. Svenskt konsumentförtroende har under hela 2024 trendat starkt högre men så länge det inte slår igenom till faktiskt ökad konsumtion kommer företagen fortsätta att vara försiktiga. SEB förväntar sig dock bättre tillväxt 2025 vilket bäddar för en tydligare förbättring i synen på finansiering och risk till vårens undersökning men det finns även extra osäkerhet då det amerikanska presidentvalet och det geopolitiska läget i framför allt Mellanöstern kan påverka negativt.

Extern osäkerhet

(Hög nettobalans indikerar stor osäkerhet)

Hur skulle du bedöma den övergripande nivån av extern finansiell och ekonomisk säkerhet ditt företag står inför?

- Nettobalansen faller marginellt till 27 procent från vårens 28 procent.
- Därmed anses osäkerheten endast vara marginellt högre än snittet om 26 procent vilket dock indikerar den lägsta osäkerheten sedan våren 2022.
- Framför allt är det fler jämfört med i våras som anser att osäkerheten är normal och färre som ser den som högre än normalt.
- Bland branscherna sticker tjänster till företag samt bygg ut genom att bedöma risknivån som högre, samt bioteknik och sjukvård genom att bedöma risknivån som lägre än generellt bland alla branscherna.
- Storleken på bolag är precis som i våras avgörande för hur man ser på osäkerheten där de största bolagen (36 procent) följt av de medelstora (25 procent) upplever osäkerheten som betydligt större än de mindre företagen (9 procent).
- Intressant är också att osäkerheten upplevs ha minskat något av både stora och medelstora bolag (-4 procentenheter jämte -5 procentenheter) medan de mindre bolagen upplever att osäkerheten har ökat något (3 procentenheter).

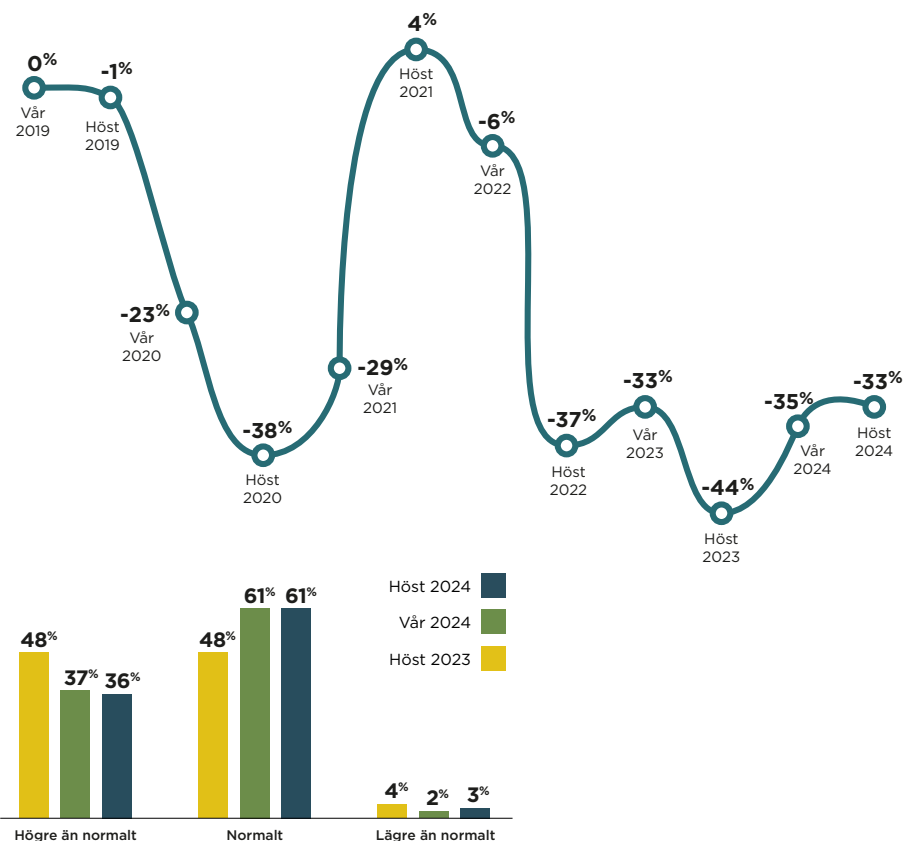
Extern osäkerhet nettobalans

Sverige	27%
- Allra största företagen Sverige	36%
- Medelstora företag Sverige	25%
- Mindre företag Sverige	9%

Sannolikhet för obestånd eller bristande betalningsförmåga hos motparter

- Sannolikheten för obestånd hos motparter förbättras för andra undersökningen i rad.
- Förbättringen till en nettobalans om -33 procent från -35 procent är inte stor och indikerar fortsatt en betydligt större sannolikhet än vanligt (snitt sedan 2014 är +2 procent).
- Dock anser ändå en majoritet om 61 procent att sannolikheten är på en normal nivå.
- Bland branscherna är det främst tjänster till företag och bygg som ser en hög sannolikhet medan energi, el och gruvor och bioteknik och sjukvård ser en lägre sannolikhet än övriga branscher.
- Storleken på bolag förklarar mycket av sannolikheten där mindre bolag ser lägst sannolikhet (-18 procent), följt av mellanstora bolag (-32 procent) och stora bolag ser sannolikheten som klart störst (-45 procent).

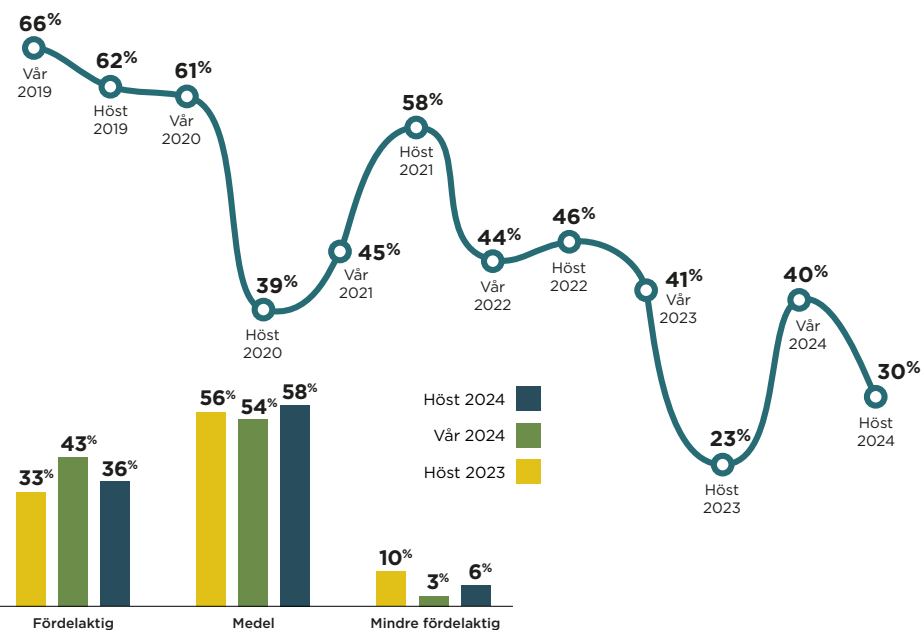
Sannolikhet för obestånd eller bristande betalningsförmåga hos motparter

Utlåningsvilja

- Utlåningsviljan anses ha försämrats sedan i våras. Nettobalansen faller till 30 från vårens 40 procent.
- Förra höstens rekordlåga nivå på 23 procent undviks men utlåningsviljan uppfattas tydligt som sämre än vanligt (snittet sedan 2014 är hela 55 procent).
- Allra flest ser utlåningsviljan som normal (58 procent).
- Färre ser utlåningsviljan som fördelaktig (36 mot tidigare 43 procent) samtidigt som normal och ofördelaktig ökar lika mycket (+3 procent).
- Fortfarande en liten minoritet (6 procent) som ser viljan som ofördelaktig.
- Bland branscherna är det bioteknik och sjukvård som möter en bättre utlåningsvilja medan konsumentprodukter och energi, el och gruvor uppskattar den som sämre än övriga branscher.
- För utlåningsviljan är storleken på bolag i omvänd ordning jämfört med de andra två frågorna inom finansiering och risk. Det vill säga de stora bolagen anser sig möta störst positiv utlåningsvilja (50 procent), följt av medelstora bolag (23 procent), medan mindre bolag upplever utlåningsvilja vara lägst (18 procent).

Utlåningsvilja

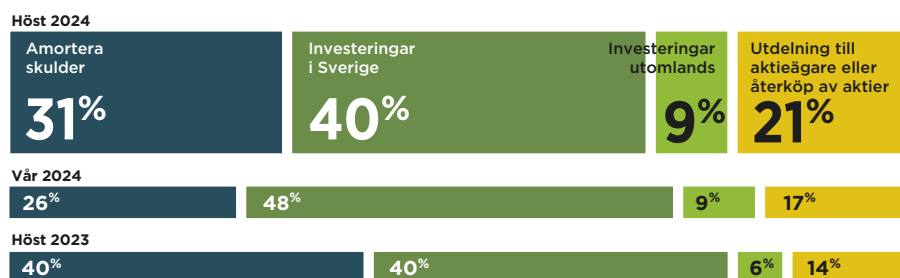

Strategiska möjligheter

- Investeringar i Sverige är fortsatt den huvudsakliga prioriteringen vid användning av överlikviditet.
- Det finns fortsatt stora förväntningar på tilltagande volymer av företagsköp och försäljningar.
- En klar majoritet av finanscheferna förväntar sig ökade intäkter kommande året.
- Bland finanscheferna finns det en betydande andel som förväntar sig stigande kapitalkostnader.

Undersökningen visar att majoriteten av finanschefer fokuserar på investeringar i Sverige och att stärka balansräkningen genom skuldsanering vid överlikviditet. För företagsköp och försäljningar förväntas en ökning av transaktionsvolymer, även om denna optimism varierar mellan branscher. Samtidigt förutser finanscheferna generellt ökade intäkter och rörelsemarginaler, parallellt med en förväntan om fortsatt höga kapitalkostnader och en mer försiktig syn på tillväxten av antalet anställda.

Användning av överlikviditet

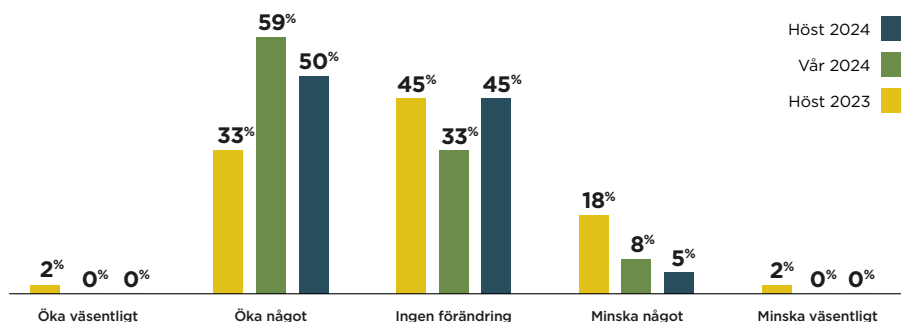

Anta att ni idag har överskottslikviditet, hur skulle ni vilja använda era likvida medel under de kommande 6 månaderna?

- Den vanligaste strategin för användning av överlikviditet, vald av 40 procent av finanscheferna, är att prioritera investeringar i Sverige. Vid jämförelse med vårens undersökning, då investeringar i Sverige också var den mest populära strategiska prioriteringen, har nivån minskat med åtta procentenheter. I höstens undersökning är denna prioritering särskilt framträdande inom teknik, media och telekom där 60 procent av finanscheferna föredrar denna strategi, samt inom branschen konsumentprodukter där 50 procent av finanscheferna framhäver samma prioritering. Detta signalerar ett starkt förtroende för den inhemska marknaden och dess tillväxtpotentialer. Investeringar i Sverige är av hög prioritet bland företag i samtliga storleksgrupper.
- Att minska skuldsättningen är den näst vanligaste strategin och prioriteras av 31 procent av alla finanschefer. Detta är särskilt utbrett inom energi, el och gruvor där 75 procent av respondenterna prioriterar att betala av skulder. Inom branscherna tjänster till företag och verkstad uppgår motsvarande siffror till 50 respektive 42 procent. Detta tyder på en försiktig och riskminimerande strategi, där fokus ligger på att stärka balansräkningen och minska den finansiella risken. Jämfört med vårens undersökning, då 26 procent av finanscheferna uppgav att betala av skulder var deras huvudsakliga prioritering, har denna siffra ökat med fem procentenheter.
- Utdelningar till aktieägare/aktieåterköp och investeringar utomlands är mindre vanliga strategier, valda av 21 procent respektive 9 procent av respondenterna. Utdelningar till aktieägare och återköp av aktier är mest framträdande inom bioteknik och sjukvård, där 75 procent av alla finanschefer föredrar detta, vilket visar ett tydligt fokus på att ge värde tillbaka till aktieägarna. Investeringar utomlands är mest populärt inom teknologi, media och telekom där 20 procent av respondenterna valde detta alternativ, vilket indikerar ett internationellt fokus inom denna bransch.
- Sammanfattningsvis tyder resultaten på att respondenterna främst fokuserar på investeringar i den svenska marknaden och på att stärka balansräkningen när de har ett överskott av likvida medel. Samtidigt finns det betydande skillnader mellan branscher, vilket understryker vikten av att förstå de specifika finansiella strategier och prioriteringar som präglar varje bransch.

Företagsförvärv och försäljningar

Hur bedömer ni att företagsköp och företagsförsäljningar i Sverige kommer att utvecklas under närmaste 12 månaderna?

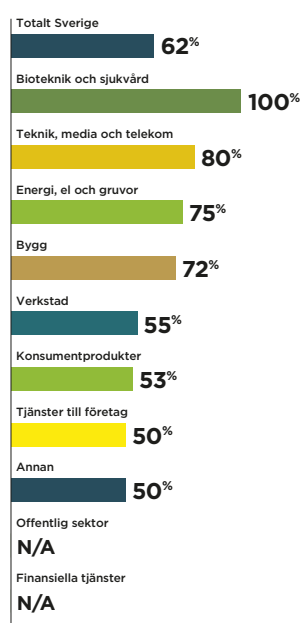
- Baserat på höstens undersökning kan vi konstatera att en majoritet av de tillfrågade finanscheferna förväntar sig en viss ökning av företagsförvärv och avyttringar i Sverige under de kommande 12 månaderna. Nettobalansen uppgår till 45 procent, vilket är en minskning med sju procentenheter jämfört med vårens undersökning, men resultatet pekar fortsatt på positiva framtidsutsikter. Låga inflationsnivåer och en avtagande räntebana kan bidra till tron på ökade transaktionsvolymmer.
- Inom bioteknik och sjukvård, konsumentprodukter, verkstad samt tjänster till företag förväntar sig hälften av finanscheferna en ökning av transaktionsvolymmer. Byggbranschen uppvisar de mest positiva framtidsutsikterna, där 61 procent av de tillfrågade tror på ökade nivåer. Det är dock viktigt att notera att energi, el och gruvor inte delar denna optimism, då samtliga finanschefer förväntar sig oförändrade nivåer av företagsförvärv och avyttringar. Detta kan bero på branschspecifika faktorer såsom regulatoriska begränsningar eller marknadsmättnad. Samtidigt förväntar sig en liten andel finanschefer inom branscherna konsumentprodukter, bygg, tjänster till företag och annan minskade transaktionsvolymmer.
- Dataunderlaget visar att bolagsstorlek tycks påverka förväntningarna på transaktionsvolymmer framåt. Bland småbolagen uppger 64 procent av respondenterna att de förväntar

sig oförändrade transaktionsvolymmer med en nettobalans på noll. För medelstora bolag uppgår däremot nettobalansen till 50 procent. Bland storbolagen uppgår nettobalansen till 55 procent, vilket tyder på en övervägande positiv förväntan om ökade transaktionsvolymmer. Sammantaget verkar det finnas förväntningar på ökade transaktionsvolymmer bland finanscheferna för de medelstora och stora bolagen.

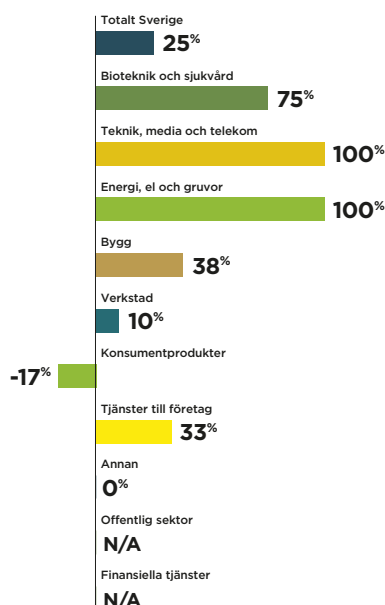
- Sammanfattningsvis, även om det generellt sett finns en fortsatt förväntan om ökade transaktionsvolymmer i Sverige under de kommande 12 månaderna, ser vi branschspecifika variationer som speglar olika marknadsförhållanden och strategiska prioriteringar.

Intäkter

Rörelsemarginal

Hur kommer följande nyckeltal förändras under de närmaste 12 månaderna i ditt företag?

Intäkter

- Höstens undersökning visar att en majoritet på 74 procent förväntar sig en ökning av intäkterna de kommande 12 månaderna, en ökning från i våras då motsvarande siffra var 63 procent. Samtidigt förutser endast 12 procent att intäkterna kommer att minska under de 12 kommande månaderna, vilket är en minskning från 23 procent i våras.
- Nettobalansen för ökade intäkter uppgår till 62 procent, en betydande ökning från 40 procent i våras. Höstens nettobalans är den högsta sedan hösten 2022 då den låg på 37 procent. Branschen med mest positiv syn på ökade intäkter är bioteknik och sjukvård med en nettobalans på 100 procent. Branschen med lägst förväntningar på ökade intäkter är inom verkstad och tjänster till företag där nettobalansen ligger på 55 procent. Det är första gången sedan våren 2023 som alla sektorer har en nettobalans som är positiv.

- Resultatet visar att en överhängande del av finanscheferna förutser ökade intäkter under de 12 kommande månaderna, en mer positiv bild jämfört med vårens undersökning. Vår bedömning är att det grundar sig i en förväntan på räntesänkningar under de kommande 12 månaderna och därmed ökad konsumtion och ekonomisk tillväxt.

Rörelsemarginal

- Bland tillfrågade finanschefer bedömer 49 procent att rörelsemarginalen kommer att öka under de kommande 12 månaderna, en ökning från 45 procent i våras. Samtidigt bedömer 24 procent att rörelsemarginalen kommer att minska de 12 kommande månaderna, jämfört med 26 procent i våras.
- Nettobalansen uppgår till 24 procent, en ökning från 19 procent i våras. Branscherna med högst nettobalans är teknik, media och telekom och energi, el och gruvor som uppgår till 100 procent. Branschen med lägst nettobalans är konsumentprodukter på -17 procent.
- Resultaten indikerar en mer positiv syn på ökad rörelsemarginal jämfört med vårens undersökning. Likt i våras är vår bedömning att detta kan härledas till förväntningar om högre intäkter, samtidigt som insatspriserna inte ökar i samma takt som intäkterna.

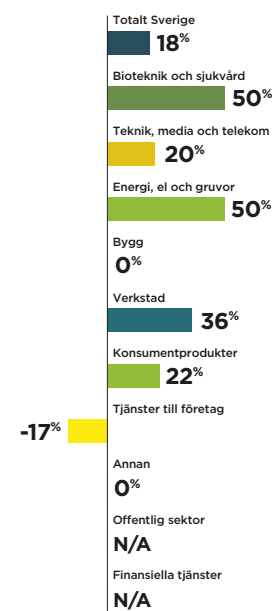
Kapitalutgifter

- Av finanscheferna anser 39 procent att kapitalutgifterna kommer att öka under de 12 kommande månaderna, en ökning från 35 procent i våras. Samtidigt bedömer 21 procent av de tillfrågade att kapitalutgifterna kommer att minska de kommande 12 månaderna, jämfört med 19 procent i våras.
- Nettobalansen uppgår till 18 procent, en svag ökning på 2 procentenheter från vårens undersökning där den uppgick till 16 procent. Branscherna med högst förväntningar på ökade kapitalutgifter är bioteknik och sjukvård och energi, el och gruvor där nettobalansen uppgår till 50 procent. Branschen med lägst förväntningar på ökade kapitalutgifter är tjänster till företag där nettobalansen uppgår till -17 procent.
- Trots positiva framtidsutsikter i kombination med en avtagande räntebana visar resultatet på att andelen finanschefer som förutser att kapitalutgifter kommer stiga under de 12 kommande månaderna har ökat, dock minimalt jämfört med i våras. Dataunderlaget visar i avsnittet 'Strategiska möjligheter' och i sektionen 'Användning av överlikviditet' på att finanschefer håller riskminimerande strategier högt vid eventuell överlikviditet. För användning av överlikviditet uppger 31 procent av finanscheferna att de prioriterar avbetalning av skulder, jämfört med 26 procent i den föregående undersökningen. Vår bedömning är därför lik den analys vi gjorde i våras, det vill säga att flera företags långa bundna lån kommer att löpa ut under de 12 kommande månaderna och att kapitalutgifterna därmed väntas öka.

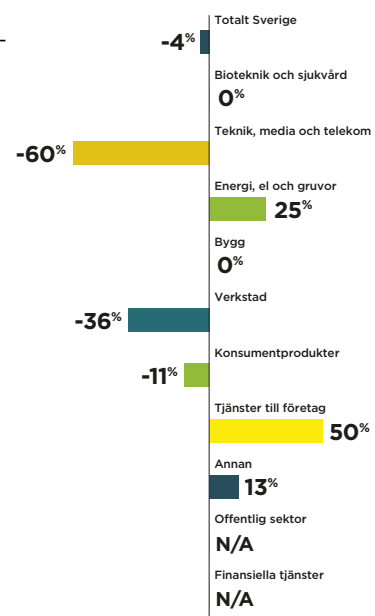
Anställda

- Bland finanscheferna förväntar sig 25 procent att antalet anställda kommer att öka under de 12 kommande månaderna, jämfört med 27 procent i våras. Samtidigt förväntar sig 29 procent att antalet anställda kommer att minska, jämfört med 24 procent i våras.
- Nettobalansen uppgår till -4 procent, en negativ utveckling i förväntan jämfört med i våras då nettobalansen låg på 3 procent. Branschen där högst andel finanschefer förväntar sig att antal anställda kommer att öka är tjänster till företag där nettobalansen uppgår till 50 procent. Branschen där störst andel finanschefer förväntar sig att antal anställda kommer att minska är teknologi, media och telekom som uppgår till -60 procent.
- I avsnittet 'Prioriteringar och utmaningar' uppmäts kostnadsreduceringar till finanschefernas högsta prioritering för tredje undersökningen i rad, från hösten 2023. Viktigt att notera är också att risken för ökade personalkostnader har ökat till 18 procent från 15 procent i våras. Detta tyder på att finanschefer kommer att fortsätta att vara försiktiga med rekryteringar av ny personal de kommande 12 månaderna.

Kapitalutgifter

Anställda

Hot Topic

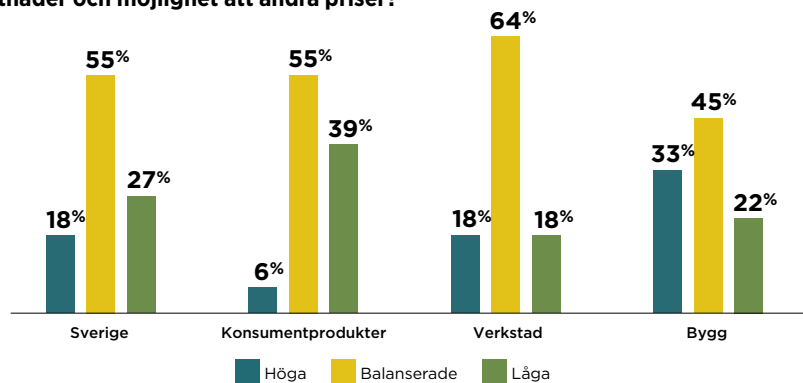
Prissättningsbeteende

Inför hösten har inflationstakten snabbt mattats av och i Sverige ligger de underliggande inflationstrenderna nära, eller till och med under inflationsmålet. Råvarupriser och kostnader för frakt och personal ser också en något mindre dramatisk utveckling än vad vi sett de senaste åren. En frågeställning som just nu diskuteras bland centralbanker är huruvida vi har ett ändrat prissättningsbeteende bland företag men också om det fortfarande finns behov av att justera priserna mer än tidigare. Vi passar därför på att ställa några frågor som berör prissättningsbeteende här och nu.

På frågan om hur balansen mellan kostnader och möjligheten att ändra priser ser ut anser de flesta att förhållandet är balanserat de närmaste sex månaderna. Vid jämförelse mellan de större branscherna finns dock vissa skillnader i nyanser. För företagen som möter konsumenter bedömer en förhållandevis stor andel att marginalerna är låga, vilket kan tala för att det finns ett behov av att justera priserna, och det kan vara en av anledningarna till att utsikterna i undersökningen i helhet är mer

återhållsamma inom den branschen jämfört med andra. Spridningen på svarsalternativ för byggbranschen är ganska stor. Här anser en inte oansenlig andel att marginalerna är för höga. Just bygg är eventuellt den delbransch i svenskt näringsliv som fortfarande möter störst motvind. Även om räntor är på väg tillbaka talar fortsatt stora kostnader och sämre möjlighet att föra kostnader vidare till slutkund för att läget är utmanande.

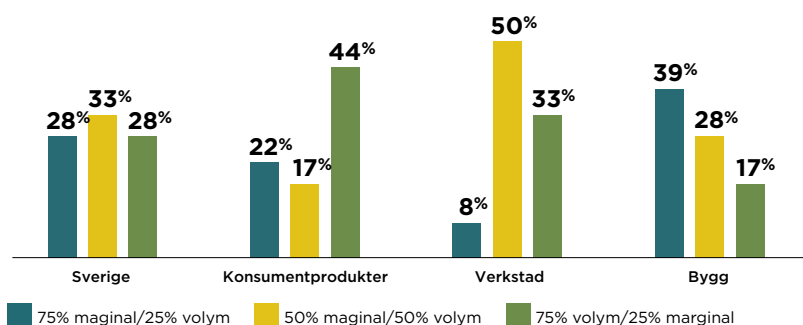
Hur ser marginalerna ut kommande 6 månader med avseende på balans mellan kostnader och möjlighet att ändra priser?

När frågan i stället ställs hur företagen beaktar förhållandet mellan marginal och försäljningsvolym är svarsalternativen förhållandevis jämnt fördelade för hela undersökningen, men branschfördelningen skiljer sig en hel del. För företag som möter konsumenter är försäljningsvolymen mer avgörande än

marginalerna. För verkstad anger en majoritet av företagen att förhållandet marginal och försäljning är lika. För bygg är det samma sak, men det finns för båda en ganska stor andel av företagen som anger att försäljningsvolymen ändå väger över när priserna sätts.

I nuvarande läget, hur ser balansen mellan volym och marginaler ut för er prissättning?

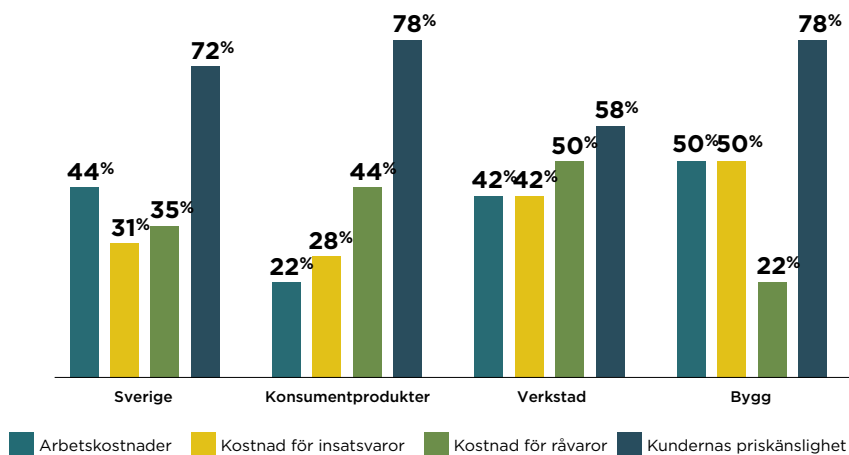

Det tredje och sista frågeställningen utgår ifrån olika kostnadsperspektiv där slutkundens priskänslighet framträder som den mest betydande i undersökningen. För verkstad och bygg kommer dock flera andra förhållandevis högt upp, vilket inte är särskilt förvånande

givet verksamhetens karaktär. Råvaror utgör en större kostnadspost för verkstad men även kostnader i tidiga produktionsled. För bygg är det arbetskostnader och materialkostnader som har störst betydelse.

Vad har betydelse för er prissättning?

Hot Topic försöker ta tempen på en aktuell fråga, men eftersom frågorna varierar mellan olika undersökningar ger det endast en nulägesbild och förändringar, som alltid är av intresse ur ett makroekonomiskt perspektiv, saknas.

För konsumentföretagen är kunders priskänslighet viktig för prissättningen, men samtidigt anger en stor andel av företagen att marginalerna är låga. Det är antagligen något av ett normalläge. Samtidigt är försäljningsvolymerna viktig för prissättningen. I ett läge med svag

efterfrågan borde priskänsligheten vara förhållandevis stor vad gäller förändrade priser, vilket talar för att priser hos konsumentföretag kommer att se en svagare utveckling. Men en tilltagande efterfråga när förutsättningarna ändras till det positiva kan tillåta företag att korrigera marginalerna lite. Som svaren i undersökningen är lagda ser det dock ut som att företagen snarare satsar på ökad försäljning än att återställa eventuellt för låga marginaler.

Intervju

Eva Stoppel, CFO Svenska Spel

Eva Stoppel
CFO Svenska Spel

Om Svenska Spel
Grundades: 1997
Antal anställda: ca 1 100
Bransch: Spelbolag
Huvudkontor: Visby

Vilka ansvarsområden anser du är viktigast att prioritera i rollen som CFO?

Jag brukar tänka att mitt viktigaste uppdrag är att säkerställa att vi har rätt förutsättningar för att genomföra vår strategi. Det innebär allt från att se till att vi har rätt prioriteringar till att vi har rätt resurser på rätt plats. Jag ansvarar också för att se till att vi följer upp på ett bra sätt, så att vi vet att vi rör oss i linje med den strategi vi har satt.

Är det någonting i resultaten i höstens Deloitte/SEB CFO Survey som förvånar dig?

Jag är lite mer positivt inställd än vad jag uppfattar att majoriteten av de svarande är. Självklart har jag stor respekt för alla stora frågor och osäkerheter runtom i världen, men när det gäller det svenska affärsläget tror jag ändå att vi är på väg ut ur det allra mörkaste. Att det snart kommer en vändning och att vi börjar se en högre efterfrågan, som i sin tur leder till att hjulen börjar snurra lite tydligare.

Kostnadsreducering rankas högst upp på listan över strategiska prioriteringar. Är det en bild du delar?

Absolut. Vi hade i stort sett ingen tillväxt alls på den svenska spelmarknaden under 2023. Så i början av året lanserade vi ett omställningsprogram för att sänka kostnaderna. Vi är i grunden ett lönsamt företag, så det handlade både om att se till vår effektivitet men också att skapa utrymme för satsningar framåt inom tydligt definierade områden.

Anta att ni idag har överlikviditet som ni får använda fritt. Vilka användningsområden väljer du i så fall att prioritera?

Jag skulle satsa på teknikutveckling och att fortsätta modernisera vår techmiljö. Från effektivisering till time-to-market, spelsäkerhet och vår förmåga att ha ett riktigt bra spelansvarsarbete. Men jag skulle också investera i att utveckla nya spelprodukter, så att vi kan fortsätta ha en bra tillväxt framåt.

En fjärdedel av finanscheferna förutser att antalet anställda kommer att öka. Samtidigt rankas brist på kvalificerad personal som den femte största risken företag står inför. Hur ser era ambitioner ut och känner ni igen er i utmaningen att hitta kvalificerad personal?

Vi ser inte riktigt att vi har problem med att få den kompetens vi behöver, och har funderat på vad det beror på. Jag tror det har mycket att göra med att vi har ett bra, tydligt medarbetarlöfte och ett starkt employer brand. Vi har också en flexibel syn på närvaro på kontoret. Man får arbeta där man gör jobbet bäst – så klart i samförstånd med chef och team och beroende på vilka arbetsuppgifter man har. Det betyder mycket för medarbetare och innebär också att vi kan rekrytera över hela landet.

Höstens "hot topic"-kapitel tittar på prissättningsbeteende. En fråga som diskuteras är huruvida vi har ett ändrat prissättningsbeteende bland företag och om det finns behov av att justera priserna mer än tidigare. Har du några tankar kring det?

Vi har inte höjt våra priser på huvuddelen av våra produkter på väldigt länge. Det är svårt att höja priset på exempelvis ett Trisslott, vars pris har varit 30 kronor i så många år. Kunderna känner till priset och det är inte givet att en prishöjning får avsedd effekt. Så vi har inte prissättning som ett instrument i vår verktygslåda. Vår möjlighet att hålla balans i våra resultat handlar i stället mycket om att jobba med hållbar tillväxt och effektivitet i allt vi gör.

Vi ser tecken på att 2025 blir ett lättare år för konsumenter, med räntesänkningar och lägre skatter. Vad skulle det innebära för er bransch och verksamhet?

Vår verksamhet är inte särskilt konjunkturkänslig. Vi ser inte någon stor effekt när konjunkturen går ner – många fortsätter att unna sig små nöjen, som att spela Lotto eller lägga en tipsrad. På samma sätt ser vi ingen stor skjuts när konjunkturen vänder. Men självklart missgynnar det oss inte och visst ser 2025 ut att bli ett ljusare år, både för konsumenter och näringsliv.

Intressanta poddar att lyssna till

Toppskiktet

En intervjuserie med CFO:er på ledande svenska bolag

Toppskiktet är en podcast där vi intervjuar finansdirektörer på ledande svenska bolag. I öppna och varma samtal tas vi med på poddgästens resa genom karriären och får en inblick i vad som händer i svenskt näringslivs absoluta toppskikt.

Makropodd av SEB

Chefsekonom Jens Magnusson och hans expertkollegor på SEB diskuterar aktuell makroekonomi, hur den påverkar världen, och oss.

Innehållet i poddarna är baserat på uppgifter från källor som av Banken bedöms vara pålitliga. Banken lämnar dock ingen garanti för fullständigheten eller riktigheten i dessa uppgifter. De som tar del av podden uppmanas att basera sina investeringsbeslut på undersökningar de själva bedömer vara nödvändiga.

Kontakter

DELOITTE

Robert Bergström
Partner, Technology & Transformation, Deloitte
rbergstrom@deloitte.se
+46 70 080 26 90

SEB

Marcus Widén
Economist, Strategy & Economic Research, SEB
marcus.widen@seb.se
+46 70 639 10 57

SEB är en ledande nordeuropeisk finansiell koncern med internationell räckvidd. Vårt syfte är att positivt forma framtiden med ansvarsfull rådgivning och kapital, idag och för framtida generationer. Genom att samarbeta med våra kunder vill vi vara en ledande katalysator i omställningen till en mer hållbar värld. I Sverige och i de baltiska länderna erbjuder vi ett stort spann av finansiella tjänster och rådgivning. I Danmark, Finland, Norge, Tyskland och Storbritannien är vi inriktade på företagsaffären och investment banking utifrån ett fullservicekoncept till företag och institutioner. Vår internationella prägel återspeglas genom vår närvaro i mer än 20 länder världen över med cirka 18 000 medarbetare. Den 30 juni 2024 uppgick koncernens balansomslutning till 4 152 miljarder kronor och förvaltad kapital till 2 666 miljarder kronor. Läs mer om SEB på sebgroup.com/sv.

Deloitte.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (“DTTL”), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients’ most complex business challenges. To learn more about how Deloitte’s approximately 457 000 professionals make an impact that matters, please connect with us on LinkedIn or Twitter.